

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Лъчезар Георгиев Георгиев**

– член на научното жури за избор на

– **ДОКТОР** в

*професионално направление „Обществени комуникации и
информационни науки”*,

Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски
университет „Св. Кл. Охридски”,

във връзка с процедура по защита за присъждане на образователната и
научна степен **доктор** на докторант

Георги Кирилов Иванов,

на тема: **ЗНАКОВИ ПРОЦЕСИ НА ШРИФТА**

**В СЪВРЕМЕННАТА ГРАФИЧНА
КОМУНИКАЦИЯ:**

Визуална грамотност и перцепция на типографския дизайн

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛИНА ВЪЛКАНОВА

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и
информационни науки* (Журналистика – Графичен дизайн)

1. ДАННИ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

Процедурата по защитата на редовен докторант **Георги Кирилов Иванов**, в професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и информационни науки* Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет „Св. Кл. Охридски”, е съгласно решението на ФЖМК при СУ от 19.12.2017 г., протокол № 3, във връзка с защитата на посочения докторант на самостоятелна подготовка в професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и информационни науки* (Журналистика –Графичен дизайн). Дисертацията е обсъдена и се насрочва за публична защита от Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Със заповед № РД 38-10 от 05.01. 2018 г. на г-н Ректора на СУ е назначено съответното научно жури.

Процедурата е редовно обявена. Не са констатирани нарушения. Подаването на документи е извършено в съответствие с изискванията. Представените документи отговарят на Закона за развитието на академичния състав в РБ и съответните правилници за неговото приложение.

2. ОБЩИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА

Представен за обсъждане е дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „доктор”, с автор редовния докторант Георги Кирилов Иванов, съдържащ: увод, три глави, заключение, резюме на научните приноси, списък с публикациите, библиография от 157 заглавия (като от тях 48 на кирилица и 109 на латиница); включени са също 27 изображения, 98 таблици и приложение, съдържащо 14 страници. Обемът на труда е 243 страници /осн. текст е в обем 207 с./.

Научен ръководител на докторанта е проф. д-р Веселина Вълканова, преподавател във ФЖМК при СУ „Св. Кл. Охридски”, утвърден специалист в областта на визуалната комуникация и графичния дизайн, която е и автор на редица монографии, студии и статии, имащи много допирни точки с тематиката на изследването на докторанта и част от които са включени в самата библиография на дисертацията.

Докторантът е специалист и експерт с богата практика в областта на графичния дизайн на печатните медии, като същевременно е водил курсове за графични дизайнери и майсторски клас учебна редакция, което е видно и от неговата професионална биография.

3. НАУЧНИ ПРИНОСИ И НОВОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Дисертационният труд безспорно съдържа научно-практическа приложимост и ползност, тъй като е един малко изследваните научни проблеми в сферата на визуалната комуникация у нас. В уводната част са представени обектът, предметът, целите, задачите и методиката на изследването. Авторът си поставя за водеща цел изследването на

различните типове сигнификации чрез шрифта и знаковите процеси, а като втора научна цел има намерение да потърси връзка между познанията и компетентностите на аудиторията, нейната визуална грамотност и степента за възприемане на сигнифицираната информация. Изведени са и пет основни задачи на дисертацията, включващи изследване на знаковите процеси на шрифта в съвременните графични комуникации и класифициране на основните типове означаване чрез типографските стилове; проучване на взаимодействието между визуално и вербално и доказване значимостта на връзката им за ефективността на комуникацията; анализиране зависимостта между визуална грамотност на аудиторията и възприемане на графичните послания; проверка на известни сигнификации при типографските стилове и проучване върху нови, неизвестни знакови процеси на шрифта; обобщаване на механизмите и подходите на графичния дизайн за предаване на информация и съобщения и като визуален език със свои речник и граматика в съвременната масова комуникация. Изпълнението на целите и задачите е потвърдено в хода на изложението.

Същевременно е налице актуалност на разработваната тема, при това закономерно обословена от световните тенденции, свързани с нарастване на ролята на визуалната спрямо вербалната комуникация в съвременното медийно пространство. Методиката на изследването прилага интердисциплинарен подход, включващ аналитичен обзор и критичен анализ на теоретични източници, свързани с графичния дизайн, историята на типографията, теорията на комуникацията, визуалната култура, социалната семиотика, визуалната реторика и психология; приложение на теоретичен анализ върху водещите комуникативни и културни специфики на типографските шрифтове и графичния дизайн; използване на семиотичен анализ на сигнификацията и знаковите процеси на шрифта в съвременните графични комуникации, както и иконографски анализ във връзка с означаването на послания чрез композицията; теоретичен анализ

на визуалния текст – анализ на инструментариума на графичния дизайн за постигане на мощна и ефективна комуникация, сравнителен анализ на визуалните репрезентативни практики на различните типографски стилове и тяхното въздействие върху възприемането на информацията, а в края на труда и социологическа анкета /прилага се емпирическо изследване на сигнификацията и знаковите процеси на шрифтовете и влиянието на визуалната грамотност при възприемането на посланията/.

Докторантът стига до заключението, че знаковите процеси и сигнификацията на шрифта се превръщат в мощен фактор за засилване на комуникационния ефект, за модифициране и стилизиране на посланията, както и за манифестиране на скрити съобщения, насърчават хармонизирането на вербалното и визуалното, които същевременно се влияят от визуалната грамотност на аудиторията. Приложеният от Георги К. Иванов анализ на дискурсивните практики показва, че в знаковите процеси се включва и композицията като част от риторическите комуникационни стратегии за предаване на информация по различни канали и на различни нива за по-силно въздействие върху аудиторията. Приведените резултати от проучването сочат необходимостта от участие на повече паралингвистични фактори в предаването на посланията, благодарение на които се засилва ефективността и мощта на комуникацията.

Приносителите на дисертацията се свеждат до няколко важни акцента. На първо място, прави впечатление, че се анализират знаковите процеси на шрифта в съвременните графични комуникации, с представянето на класификация на типовете сигнификации и съответно на типографските стилове. На второ място, налице е творчески и професионално ориентиран анализ на взаимодействието между визуалното и вербалното и напласвяване на значенията им за по-ефективна комуникация. Важен приносен момент е изследването на зависимостта между рецепцията на типографските продукти и визуалната грамотност на аудиторията. Очевиден е и още един принос: проведено е социологическо проучване на знаковите процеси

на типографските стилове, благодарение на което се извеждат резултати за неизвестни досега сигнификации, а също и за потвърждаване на известни подходи за означаване. Съгласен съм и с мнението на докторанта за наличието на теоретичен принос на труда чрез приложен анализ, доказващ в контекста на визуалните изследвания, как графичният дизайн по своята същност се превръща във визуален език със свой визуален речник и с визуална граматика, функционирайки подобно на вербалните езици, в съвременното комуникационно пространство.

Сред достойнствата на труда е привеждането на редица чуждестранни публикации по темата и тяхното добросъвестно цитиране.

Положителен момент е и фактът, че докторантът в хода на цялата докторантура е публикувал текстове по темата в авторитетни научни издания.

3. ПРЕПОРЪКИ

Към цялостното изпълнение на дисертацията нямам конкретни въпроси и бележки, защото смятам, че с разработването на темата и благодарение на избраната методика, са налице много добре постигнати цели и задачи на тезата. Но тъй като ми се иска да пожелая и няколко препоръки за по-нататъшната научна работа на г-н Георги К. Иванов, то ги свеждам до следното:

1. В случай, че се пристъпи към издаване на дисертационният труд в печатен или в електронен формат, като се има предвид полезността практическата му приложимост, това следва да стане след научна редакция, при която текстът би могъл да се прецизира и да се подготви за издаване частично като студия, или изцяло във вид на научна монография. Не би било излишно в този случай да се използват и няколко инфографики за онагледяване на изследваните комуникационни процеси.

2. При по-нататъшна работа имам и конкретна препоръка: да се прецизира библиографията според изискванията за съответния научен жанр. Така например към печатните източници е добре да се посочва и

обемът на съответните издания, когато се представят в съответния библиографски списък.

3. Не би било излишно в края на труда си, при евентуално бъдещо издание, г-н Георги Кирилов Иванов да приложи и кратък речник на термините, които използва в изследването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като взех предвид задълбочеността, приносните моменти и отличната интерпретация на научната фактология, правилното извеждане на творческата хипотеза, а по отношение на структурата и оформлението – композираното с вкус и професионализъм научно съчинение, при ползване на голям брой актуални библиографски източници, впечатляващи авторски емпирични наблюдения и добре поднесено приложение, то подкрепям пред почитаемото научно жури представената дисертация, като ***категорично и положително*** гласувам за присъждането на ***образователната и научната степен „доктор”*** на ***Георги Кирилов Иванов*** .

5. 02.2018 г.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. д-р Лъчезар Г. Георгиев /